
Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2017/2089(INI)

11.1.2019

NUOMONĖ

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto

pateikta Konstitucinių reikalų komitetui

dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo ES
institucinėje struktūroje
(2017/2089(INI))

Nuomonės referentas: Dennis de Jong

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas ragina atsakingą Konstitucinių reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 44 ir 51 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į tyrimą „ES pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio aiškinimas. Ar Chartiją nacionaliniu lygmeniu taikyti griežčiau ar plačiau?“, kurį 2016 m. vasario mėn. paskelbė Vidaus politikos generalinio direktorato C teminis skyrius,
  - atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo¹, ypač į jos 20 dalį,
  - atsižvelgdamas į savo 2017 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl galimų dabartinės Europos Sąjungos institucinės sąrangos pakeitimų ir korekcijų², ypač į jos 45 dalį,
- A. kadangi Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 6 straipsnyje pripažįstamos 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (patikslintoje 2007 m. gruodžio 12 d. Strasbūre, ši chartija turi tokią pačią juridinę galią, kaip ir Sutartys) išdėstytos teisės, laisvės ir principai;
- B. kadangi, kaip nustatyta Chartijos 51 straipsnyje, jos nuostatos skirtos, *inter alia*, Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms; kadangi Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms „tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę“;
- C. kadangi Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje taip pat nustatyta, jog Sąjungos institucijos ir įstaigos skatina taikyti Chartiją; pabrėžia, kad Chartija yra ne tik draudimų rinkinys, bet turėtų būti laikoma įrankiu siekiant imtis priemonių, kad būtų užtikrintas veiksmingas jos nuostatų įgyvendinimas;
- D. kadangi ES sutarties 6 straipsnyje taip pat pabrėžiama, kad Europos žmogaus teisių konvencijoje (EŽTK) garantuojamos pagrindinės teisės turi sudaryti pagrindinius Sąjungos teisės principus;
- E. kadangi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 151 straipsnyje nurodomos pagrindinės socialinės teisės, pvz., nustatytos Europos socialinėje chartijoje;
- F. kadangi 2017 m. lapkričio mėn. tyrime dėl Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo ES institucinėje struktūroje³ svarstoma, *inter alia*, Chartijos svarba Komisijos veiklai pagal Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartį (ESM sutartis) ir atsižvelgiant į Europos semestrą; kadangi vykdant ekonominę Sąjungos valdymą nedaug dėmesio

¹ OL C 215, 2018 6 19, p. 162.

² OL C 252, 2018 7 18, p. 201.

³ Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato C teminio skyriaus „Piliečių teisės ir konstituciniai reikalai“ 2017 m. lapkričio mėn. dokumentas „Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimas ES institucinėje struktūroje“.

skiriama Chartijoje numatytoms socialinėms teisėms; kadangi šios teisės turi būti laikomos tikromis pagrindinėmis teisėmis;

- G. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) nuomonėje „Galimybės naudotis teisių gynimo priemonėmis verslo ir žmogaus teisių srityje gerinimas ES lygmeniu“¹ ir nuomonėje „Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo iššūkiai ir galimybės“² pateikė nemažai rekomendacijų dėl veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo;
1. pažymi, kad Pagrindinių teisių chartija turi būti taikoma visapusiškai laikantis Europos žmogaus teisių konvencijos (EŽTK), sykiu pripažįstant Europos socialinės chartijos ir Europos socialinių teisių ramsčio svarbą, ir ragina Komisiją paspartinti ES prisijungimo prie EŽTK procedūrą ir teikti didesnę prioritetą nagrinėjant galimybę ES prisijungti prie Europos socialinės chartijos;
  2. primygtinai ragina Komisiją paaiškinti Pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio taikymo sritį, nes dėl skirtingo aiškinimo Chartijos taikymas tampa neaiškus ir nepatenkinamas³;
  3. ragina Komisiją valstybėms narėms pateikti gaires, kaip jos, įgyvendindamos Sąjungos teisę, turėtų atsižvelgti į pagrindines teises;
  4. pabrėžia, kad Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje raginama skatinti joje nustatytas teises ir principus, taip pat atkreipiamas dėmesys į Sąjungos vertybių ir Chartijos sąsają, taip pat sąsają su Kopenhagos kriterijais dėl trečiųjų šalių stojimo į Sąjungą; apgailestauja, kad iki šiol ES nenustatė išsamaus mechanizmo, skirto demokratijos, teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių apsaugai, kaip ragino Parlamentas savo 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliucijoje⁴, kuris sudarytų sąlygas sistemingai tikrinti pokyčius ES institucijose ir įstaigose, taip pat valstybėse narėse, dėl kurių reiktų raginti imtis veiksmų siekiant apsaugoti ir užtikrinti Chartijoje nustatytas teises, laisves ir principus; ypač siūlo, kad Kopenhagos kriterijuose nustatytos su pagrindinėmis teisėmis susijusios sąlygos nebūtų tiesiog kartą naudojamos kaip išankstinės stojimo sąlygos, bet kad valstybės narės būtų periodiškai vertinamos atsižvelgiant į jas;
  5. susirūpinęs pažymi, kad Pagrindinių teisių chartija valstybėse narėse taikoma tik įgyvendinant ES teisę, ir ragina įvairias ES institucijas apsvarstyti galimybę kitą kartą persvarstant Sutartį apsvarstyti galimybę išplėsti Chartijos taikymo sritį;
  6. ragina Komisiją, kitas ES institucijas ir valstybių narių nacionalines bei regionines vyriausybes nuolat konsultuoti su FRA, kai gali kilti pavojus pagrindinėms teisėms; be to, ragina pagal Europos semestro sistemą numatyti privalomą vertinimą ir peržiūrą siekiant nustatyti, kaip valstybės narės laikosi Chartijos nuostatų;
  7. reiškia susirūpinimą dėl to, kad, prieš Komisijai priimant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, neatliekami sistemingi poveikio pagrindinėms teisėms vertinimai, ir ragina Komisiją, Tarybą ir Parlamentą atlikti nepriklausomus ir išsamius

¹ FRA nuomonė Nr. 1/2017, 2017 m. balandžio 10 d.

² FRA nuomonė Nr. 4/2018, 2018 m. rugsėjo 24 d.

³ Žr., pavyzdžiui, 2018 m. rugsėjo 24 d. ES pagrindinių teisių agentūros (FRA) nuomonės Nr. 4/2018 2.3 skirsnį.

⁴ Priimti tekstai, P8_TA(2018)0456.

kiekvieno pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto atitikties pagrindinėms teisėms patikrinimus ir poveikio joms vertinimus ir taip integruoti pagrindines teises į visas susijusias politikos sritis;

8. ragina Komisiją, Tarybą ir Parlamentą numatyti sistemingas konsultacijas su įstaigomis ir institucijomis, turinčiomis patirties žmogaus teisių srityje apskritai ir konkrečiai – Pagrindinių teisių chartijos klausimais, būdus; šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į FRA, taip pat į atitinkamus Europos Tarybos ir Jungtinių Tautų organus;
9. primena, jog Teisingumo Teismas priėmė sprendimą¹, kad Komisija turi visapusiškai laikytis Chartijos vykdydama ir užduotis, kurios jai pavestos pagal ESM sutartį, ypač kalbant apie susitarimo memorandumų pasirašymą, ir kad ta pati nuostata taikoma pagal Europos semestrą teikiamoms konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms; ragina Komisiją į ES socialinį ir ekonominį valdymą sistemingai integruoti poveikio pagrindinėms teisėms vertinimus, ypatingą dėmesį skiriant atitinkamai Chartijos socialinėms nuostatoms;
10. atkreipia dėmesį į tai, kad ES teisės perkėlimo ir tinkamo įgyvendinimo spragos valstybėse narėse gali turėti realų poveikį naudojimuisi ES pagrindinėmis teisėmis; šiuo atžvilgiu primena apie Komisijos kaip Sutarčių sergėtojos vaidmenį ir kad ji galiausiai, o gal ir visų pirma, atsakinga už pagrindinių teisių apsaugą, prireikus, vykdant pažeidimo nagrinėjimo procedūras; atsižvelgdamas į tai, ragina ryžtingiau imtis vadovaujančio vaidmens užtikrinant tinkamą ES teisės aktų, visų pirma susijusių su teise į aplinkos apsaugą, kaip nustatyta Chartijos 37 straipsnyje, įgyvendinimą, taikant išsamesnę, ryžtingesnę ir visapusiškesnę pažeidimo nagrinėjimo procedūrą; primena, kad svarbu greitai pradėti taikyti ir tinkamai įgyvendinti Orhuso konvencijos ramstį dėl teisės kreiptis į teismą;
11. pabrėžia, kad Chartiją taikyti turi ir ES agentūros; todėl pažymi, kad rengiant ar persvarstant reglamentus arba sprendimus, kuriais įsteigiamos agentūros, reikėtų įtraukti nuorodą į tai, kad agentūros pagal savo atitinkamus įgaliojimus turi laikytis Chartijos ir tarptautinės žmogaus teisių teisės; ragina visas agentūras priimti pagrindinių teisių strategiją, įskaitant elgesio kodeksą, skirtą jų darbuotojams, ir nepriklausomą mechanizmą, skirtą aptikti ir pranešti pagrindinių teisių pažeidimus; ragina visų pirma FRONTEX ir Europos prieglobsčio paramos biurą (EASO) visapusiškai laikytis Chartijos ne tik įgyvendinant savo bendrą politiką, bet ir kasdien vykdant sienų ir pakrančių apsaugos veiklą, taip pat prieglobsčio pareigūnų, paskirtų dirbti šiose agentūrose, veiklą;
12. ragina nedelsiant užbaigti horizontaliosios ES kovos su diskriminacija direktyvos² priėmimo procesą siekiant dar labiau užtikrinti pagrindines teises Sąjungoje priimant konkrečius ES teisės aktus, taigi išvengiant dabartinių 51 straipsnio trukdžių;
13. primena, koks svarbus yra subsidiarumo principas, kartu ragina valstybes nares visapusiškai taikyti Chartiją pagal EŽTK ir skatina valstybes nares, Sąjungą ir jos

---

¹ Teisingumo Teismo 2016 m. rugsėjo 20 d. sprendimas (didžioji kolegija) byloje *Ledra Advertising Ltd ir kiti prieš Europos Komisiją ir Europos Centrinį Banką (ECB)*, ECLI:EU:C:2016:701.

² Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (COM(2008)0426).

agentūras keistis geriausios praktikos pavyzdžiais; primena nacionaliniams teisėjams ir juos skatina vertinti Chartiją, teikti išaiškinimus jos naudai ir ją įgyvendinti;

14. pabrėžia, kad Chartija turbūt yra pagrindinė priemonė siekiant apginti, skatinti ir įgyvendinti Sąjungos vertybes, ją įgyvendinant tam tikrose politikos srityse ir vykdant politinę veiklą; pabrėžia, jog nepaprastai svarbu, kad ES laikytųsi šių vertybių įgyvendinama savo išorės ir vidaus politiką, didindama Chartijos taikymo sritį aprėpiant jos piliečius ir gyventojus, taip pat priglaidama pabėgėlius ir priimdama migrantus;
15. pabrėžia, kad visos ES institucijos, agentūros ir įstaigos, įskaitant FRONTEX, taip pat valstybės narės privalo visapusiškai laikytis Pagrindinių teisių chartijos nuostatų;
16. primena, kad tiek Sutartyse, tiek Pagrindinių teisių chartijoje pateikiama nuoroda į tautinių mažumų apsaugą ir diskriminaciją dėl kalbos; ragina ES institucijose imtis konkrečių administracinių veiksmų siekiant skatinti nacionalines vyriausybes ieškoti tvarių sprendimų ir propaguoti ne tik oficialiųjų ES kalbų įvairovės kultūrą savo valstybėje narėje;
17. ragina kurti ir propaguoti nacionalines žmogaus teisių institucijas, kurios padeda užtikrinti, kad būtų paisoma pagrindinių teisių tiek rengiant politiką ir teisės aktus, tiek juos įgyvendinant, ir konkrečiais atvejais teikti pagalbą asmenims;
18. tvirtina, kad vis dar yra trūkumų užtikrinant teisių gynimo priemones trečiosiose šalyse su verslo veikla susijusių pagrindinių teisių pažeidimų atvejais, ir ragina prieinamus, nebrangius ir biurokратиškai nesudėtingus mechanizmus, kuriais naudodamiesi nukentėję asmenys galėtų kreiptis dėl tokių pažeidimų, kai atitinkama bendrovė yra įsisteigusi ES, įtraukti į ES išorės susitarimus, ypač į prekybos ir investicijų susitarimus;
19. pabrėžia, kad ES piliečiams buvo suteikta galių sukuriant Europos piliečių iniciatyvą, kuri įtraukta į Lisabonos sutartį ir įgyvendinta 2012 m., pagal kurią ES piliečiams suteikiama teisė pateikti peticiją Komisijai dėl naujų ES teisės aktų pasiūlymo; pažymi, kad iki šiol keturios iniciatyvos buvo sėkmingos, o trys iš jų lėmė naujų teisės aktų parengimą;
20. ragina Komisiją prieš sudarant išorės susitarimus, ypač prekybos susitarimus, sistemingai atlikti poveikio žmogaus teisėms vertinimus;
21. pabrėžia, kad svarbu nustatyti taisykles, kurių reikia Sąjungos biudžetui apsaugoti esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo ir pagrindinių teisių paisymo valstybėse narėse trūkumų; pritaria, kad į reglamentų, kuriais sukuriami ES fondai, projektų darbo tikslais naudojamus tekstus būtų įtrauktos tvirtos ir nuoseklios sąlygos dėl pagrindinių teisių;
22. smerkia precedento neturintį ir atskirą Lenkijos sprendimą nepritari Tarybos išvadoms dėl Pagrindinių teisių chartijos taikymo per 2018 m. spalio 11 d. teisingumo ministrų susitikimą Liuksemburge;
23. primena pagrindinių ES institucijų ir valstybių narių politinį susitarimą dėl ES prisijungimo prie EŽTK; mano, kad užbaigus procesą būtų nustatytos papildomos apsaugos priemonės siekiant apsaugoti pagrindines Sąjungos piliečių ir gyventojų

teises; prašo imtis būtinų veiksmy siekiant panaikinti teises kliūtis, trukdančias užbaigti prisijungimo procesą.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	10.1.2019
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 39 -: 8 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Asim Ademov, Martina Anderson, Heinz K. Becker, Monika Beňová, Michał Boni, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Frank Engel, Laura Ferrara, Romeo Franz, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Monika Hohlmeier, Sophia in 't Veld, Cécile Kashetu Kyenge, Monica Macovei, Roberta Metsola, Claude Moraes, Ivari Padar, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský, Auke Zijlstra
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Dennis de Jong, Anna Hedh, Lívia Járóka, Marek Jurek, Jean Lambert, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Norbert Erdős, Fernando Ruas, Adam Szejnfeld

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

39	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Sophia in 't Veld, Angelika Mlinar, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Cecilia Wikström
ECR	Monica Macovei
EFDD	Laura Ferrara
GUE/NGL	Martina Anderson, Dennis de Jong, Marie-Christine Vergiat
PPE	Asim Ademov, Heinz K. Becker, Michał Boni, Rachida Dati, Frank Engel, Monika Hohlmeier, Jeroen Lenaers, Roberta Metsola, Fernando Ruas, Csaba Sógor, Adam Szejnfeld, Traian Ungureanu, Tomáš Zdechovský
S&D	Monika Beňová, Caterina Chinnici, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Cécile Kashetu Kyenge, Andrejs Mamikins, Claude Moraes, Ivari Padar, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
VERTS/ALE	Romeo Franz, Jean Lambert, Judith Sargentini, Bodil Valero

8	-
ECR	Marek Jurek, Helga Stevens, Kristina Winberg
ENF	Auke Zijlstra
NI	Udo Voigt
PPE	Norbert Erdős, Kinga Gál, Livia Járóka

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė